

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

De iisdem, qui non serviunt, cum non possint, paragrapho 3.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

bi, majori stipendio, serviat, quando clariores sunt rusticantes famuli, obligatur in conscientia, restituere Domino, quantum ipsius interest, famulum recessisse. Quare illud Dominus, ex mercede fortè nondum soluta, poterit sibi retinere.

5. Præterea servus in casu, de quo loquimur, obligatur redire ad Dominum, ut toto promisso tempore famuletur, quia ex contractu, & aliquando ex addito Juramento, se obligavit illud complere. Neque liberare se ab hoc reditu potest, etiam si omnia damna resarcire velit, quia Dominus habet Jus ad personalem illam obligationem factam à servo.

6. Quid de Domino? semel recedente culpa sua famulo, obligaturne is eum iterum recipere?

Delugo d. 29. de iust. n. 56.

Respondeo, saltem non obligari videtur, a quando recessus ipse tanta culpa æstimatur, ut, propter æqualem, potuisset Dominus illum expellere.

§. III.

Famuli, qui non serviunt, cum non possint. Vbi de Famulo agitante.

1. **S**ervus, durante tempore statuo ad obsequium, conjicitur in Carcerem ob aliquod delictum (non ea intentione patratum, ut non serviat) vel, ob mortem sui parentis, adstringitur ad curam suarum rerum, vel in morbum incidit, quo affectus servire non potest, vel in aliqua similia impedimenta incurret, quæ impossibile illi, sive physicè, sive moraliter reddunt, posse profèqui famulatum: Servus, inquam, hujusmodi sine dubio potest famulatum relinquere, & Dominus obligatur, consentire, solvendo tamen ratam mercedis debitam factis obsequiis, quia contractus, initio initus, semper censetur factus sub conditione, quod aliquid grave non obstat. Sicut enim Dominus, si conjiceretur v.g. in Carcerem, unde non indigeret servis, posset illos dimittere, ita & servus, &c.

2. Quæstiunculæ autem tres hæc solent de ægroto famulo adnecti. Primâ, an sit curandus expensis Domini.

3. Secundâ, An idem debeat accipere mercedem pro eodem tempore, quo propter infirmitatem (idem propter aliud ratio-

nabile impedimentum) non famulatur.

4. Tertiâ, An servus locatus v.g. in annum, si ægrotet, seu legitimè impediatur per mentem v.g. obligetur, post annum supplere hunc mensem in serviendo, & an Dominus, pro hoc mense supra dictum annum, admittere illum debeat, soluta debita ipsius mensis mercede? loquimur autem in his semper, præciso pacto, sive implicito, sive explicito, ad quod Dominus, vel Famulus se obligasset.

5. Respondeo ad Primam, negativè, b quia b debet ad illas expensas ex vi conductionis non se obligavit Dominus: immò nec se obligavit ad p. l. r. de alimenta pro illo tempore, quo sibi infructuosus futurus esset servus. Quicquid affirmeret de his alimentis Azor. e Excipi debere d. 3. de extrema necessitate, quando ex Charitate q. 7. p. 4 te debet quilibet cuilibet succurrere, ad monitione opus non est.

Respondeo ad Secundam, item negativè. Ratio est, quia, cessante fine famulatus, non apparet, cur non debeat cessare, & obligatio solvendi illius mercedem. Scio e aliquos esse contrarios huic nostræ, & quidem communis sententiæ, sed non sunt audiendi, quia argumentum ipsorum dictum ex Textu, s. in eundem quo Imperator concedit Advocatis defunctis mercedem, etiam si non servierint, facile solvitur; loquitur enim Imperator de Advocatis mortuis quidem, sed pro tempore, quo vivebant, & quæ per ipsos, dum vivebant, non steterit, quin servierint. Advocatorum enim, & Procuratorum, Medicorum, Barbironsolurum, & similibus ejus naturæ officia sunt, ut tunc satis, superque censeantur continuato servire, quando sunt prompti ad obsequium, & in occasionibus, quæ se offerunt, à serviendo non desiciunt. Non ita se habet communiter famulorum, de quibus potissimè loquimur, conditio; horum enim est continuo servire, & in dies, immò, & in horas. Dixi tamen, communiter, nam, & his etiam suam debent mercedem, quando in suo serviendi modo per ipsos non stat, famulari, g supra indicatum est.

7. Ad Tertiâ, respondeo item negativè. Ratio est, quia contractus fuit additus ad illum unum annum: Quare eo elapso, elabitur obligatio, tum pro servo, tum pro Domino; Is enim non obligatur admittere servum volentem resarcire tempus subtractum, sed poterit, juxta supradicta, partem stipendii correspondentem tempori, in quo famu-

famulus non servivit, ab ipso demere, illum-
que dimittere; Sicuti enim votum jejunandi
huic anno, vel huic diei addictum, anno, vel
die transacto, non amplius obligat, ita Con-

ductio, & Locatio, sive domus v. g. sive
famulatus pro hoc anno, vel die, iis exactis,
non amplius obligant.

FINIS TRACTATUS QUARTI.

TRACTATUS V. DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

Remissivè.

E hoc argumento late, & plu-
ribus egi in libris a Decalogi:
quare ibi dicta non sunt a me
repetenda, nisi fortè Typo-
graphus velit totam illam tra-
ctationem hic ad Lectoris
commodum transcribere, quod certè non re-
cularem.

*An Vino vendendo misceri aliquando possit
aqua.*

Ne autem inutile sit hujus Tractatus me-
minisse, libet sequentem difficultatem per-
tinentem ad Venditionis, Emptionisque
argumentum, diligenter excutere.

§. Unicus.

*An Vinum aqua dilutum possit aliquando vendi
pretio vini puri?*

Lib. 8. 1. Dixi b alibi in hanc sententiam. *An
Dimmisceri aliquid possit rei extraordina-
ria bonitatis, & conflatum sic redditum aequale
ceteris, taxato pretio, vendere, ut frumentum
electum mixtum ordeo, vinum generosum mix-
tum aqua?*

*Respondéo, Concederem id aliquando frumen-
to, vix unquam vino.*

2. Hæc ibi dixi, nunc verò, re diligenter
expensa sic ajo: *Concederem id aliquando fru-*

mento, nunquam vino. Ita communiter de vi-
no, Doctores. e Rationes multæ ad id asse-
rendum me urgent.

2. Primò. Ideo pro vino puro vendere
posses, ut ais, vinum aqua dilutum, taxato,
vel communi pretio, quia per aquam illud
reddis æquale vino, quod in eodem foro
venditur: tuum enim valde generosum facis,
ex aqua, simile communi vino debili. At
omnino falsum est, vinum sic reddi æquale,
vel simile vino communi: Ergo caput non
habet, unde æquali pretio vendere possis.

Minor adeo vera est, ut potius explicatio-
ne indigeat, quam probatione. Vinum tuum
est conflatum ex vino, & aqua: Vinum forti
est vinum solum. Ergo tuum non est reddi-
tum huic æquale, vel simile. Licet enim igno-
ranti misionem, æquale, vel simile appareat,
verè tamen hujusmodi non est; sicuti manus
Jacob, quæ apparebant manus Esau, verè ta-
men manus Esau non erant. Quæadmodum
ergo, nisi ibi latuisset Mysterium, verè Jacob
parentem decepisset, ita tu decipis Ementem.

4. Atque hinc emergit secunda ratio du-
cta ex involuntario. Si Emptor adverteret,
in vino adesse aquam, communiter nollet,
illud sic emere, Emens enim vinum, substan-
tiam vini petit, non substantiam aliam. Er-
go involuntariè tuum vinum emit, ergo tu
iniquè vendis. Dico (communiter) nam esto
aliqui de hac misione nil fortè laborent, cer-
tè in tanta copia Ementium semper non pau-

Gggg 3 ci

c Petr. de
Ledes. Re-
bell. Salas,
Med. Mol.
Nav. Ro-
dr. Azor.
quos citat
Dianap. 1.
tr. 8. Ref.
51.